

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Ubogi kmet!

Lani sta toča in povodenj napravili kranjskemu kmetu ogromno škode.

Država bi bila dolžna, da bi v tej stiski priskočila bednemu kmetu na pomoč z izdatnimi podporami.

Kmetje so to tudi upali in pričakovali, zlasti ko so jim tudi klerikalni poslanci obljubovali, da bodo izposlovali izdatne podpore od vlade.

A pretekli so meseci, obljubljene podpore pa ni bilo nikjer.

Prizadeti kmetje so jeli godrnjati ter zabavljati na poslance, češ, da znajo pač volilec dajati obljube, ne store pa za ubogega kmeta ničesar.

In takrat se je razglasilo, da je vlada dovolila toliko in toliko v podporo kmetom, prizadetim po povodnji in toči.

Kmalu na to so jeli izplačevati te podpore.

Srečnejši so dobili par kronic, nekaterim se je odpisalo par vinarjev na davku, večina oškodovanih kmetov pa je izšla praznih rok, dobila ni ničesar.

In ko so kmetje spraševali, kako da vlada postopa z njimi tako po mačehovsko, so dobili za odgovor, da gospodje pač vedo, da je zadela kmete velika nesreča in da bi jim tudi radi izdatno pomagali, a da žalibog nima v to potrebnega denarja.

Državne blagajne so vse prazne, tako je govorila vlada in tako so po njenem ukazu zatrjevali tudi klerikalni poslanci.

Preteklo je leto, nastopila je zima. Nič se ni slišalo, da bi škofa Antona Bonaventura zadela kaka nesreča.

Kako tudi, saj ne seje nič, a vendar leto za letom bogato žanje.

Toda ta bogata žetev mu še ne zadoštuje, on potrebuje več, mnogo več.

A/kje dobiti, ko so mu vsahnili že vsi viri?

Spomnil se je vlade, ki ima za gospode njegove vrste vedno odprte in radodarne roke.

A da bi se mu nakana tem gotoveje posrečila, je najel še dr. Šusteršiča, Šu-

kljeta, dr. Kreka, Gostinčarja in druge klerikalne poslance, naj mu gredo na roko in pritiskajo na vlado, da bo lažje pristopna njegovim željam.

In res, z združenimi močmi se je škofu in klerikalnim poslancem posrečilo, izprešati od vlade

pol milijona kron.

To ogromno vsoto je dala vlada škofu kot posojilo proti temu, da ga obrestuje po 1 %.

Kdaj je še dobil kmet posojilo bodisi od države, bodisi od kakega denarnega zavoda pod tako lahкими pogoji?

Ubogi kmet, ki živi od žuljev svojih rok, mora plačevati od najmanjšega posojila po 6%, v najboljšem slučaju po 5¹/₂ odstot., a škofu daje vlada posojilo po 1%, čeprav mora država sama plačevati od svojih dolgov po 4 do 5%!

Vlada je torej dala škofu posojilo v svojo lastno škodo, to se pravi, v škodo davkoplačevalcev, ki morajo plačevati obresti od državnih dolgov.

Ali ni to v nebovpijoča krivica?

Toda to še ni vse!

Eno proti sto namreč lahko stavimo, da ne bo preteklo niti par let, ko bodo klerikalni poslanci izposlovali, ne samo, da se bodo škofu odpisale vse obresti, marveč, da se mu bo odpisalo tudi vse posojilo v znesku pol milijona kron!

Saj vemo to že iz skušnje. Vsakemu je še pač v spominu, da je vlada pred leti odpisala škofu Bonaventuri na davkih ogromno vsoto 160.000 K.

Kar je storila takrat, to bo storila tudi sedaj, zato bodo že poskrbeli klerikalni poslanci.

A kdo bo potem to ogromno škofovo posojilo moral plačati?

Kdo drugi, kakor ti, kmet - davkoplačevalec!

Sedaj pa vprašamo vas, kmetje, ali ste izvolili poslance, da zastopajo na Dunaju vaše koristi, ali ste jih poslali v državni zbor zato, da pritiskajo na vlado, da meče milijone na vaš račun v nikdar sito škofovo bisago?

Politični pregled.

Avstrija.

Poslanska zbornica je ta teden v prvem čitanju rešila državni proračun ter jela na to razpravljati o finančnih predlogih, med katerimi se nahaja tudi zakonski načrt o davku na vino. Ako postane ta načrt zakon, bo z njim zadan občuten udarec vinorodnim krajem. Ker se z vinorejo peča pretežna večina slovenskega prebivalstva, je jasno, da bi bili z uvedbo novega davka na vino hudo prizadeti tudi Slovenci. Dolžnost slovenskih poslancev je torej, da se z vso odločnostjo upro, da bi postal imenovani načrt tudi zakon. Ako tega ne bodo storili, bo ljudstvo pač vedelo, da klerikalni poslanci pač nimajo zanj srca. Ta teden je predložila vlada zbornici tudi predlogo o najetju novega posojila v znesku 182 milijonov kron. To posojilo se bo porabilo za pokritje onih vsot, ki so se vzele iz državnih blagajni in porabile za vojne potrebščine ob priliki aneksije Bosne in Hercegovine. Seveda bodo tudi to milijonsko posojilo morali poravnati davkoplačevalci. Če bi slovenski poslanci ravnali po vesti, bi vladi pod nobenim pogojem ne smeli dovoliti tega posojila. Ali je bilo sploh vredno, da je vlada potrošila za aneksijo Bosne in Hercegovine okroglo 2 milijardi kron, ko vendar ni z aneksijo pridobila ničesar, kar bi že preje ne imela. In ves ta ogromni denar se je potrošil za vojaštvo! Pomislite, 2 milijardi! Če pa kmetu pobi je toča vse poljske pridelke, ali ga sicer zadene kaka nesreča, takrat nima država nikdar denarja in škoda se ji zdi celo tistih par vinarjev, ki jih milostno vrže bednemu kmetu. A za moralno orožje ima na razpolago celo milijarde!

Hrvatska.

Hrvatski sabor (deželni zbor) se snide v petek, dne 18. marca. Pred Veliko nočjo bo imel samo par sej, v katerih bo volil predsedstvo, razne odseke in delegate v skupni državni zbor v Pešto. Po Ve-

liki noči pa bo jel razpravljati o volilni reformi, s katero se ima znatno razširiti volilna pravica. Takoj, ko bo volilna reforma sprejeta, bo sabor razpuščen in razpisane bodo nove volitve na podlagi novega volilnega reda.

Srbija.

Kralj Peter odpotuje dne 19. marca v Petrograd na obisk ruskega carskega dvora. Spremljala ga bosta ministrski predsednik Pašić in minister zunanjih del dr. Milovanović. Kralj ostane v Petrogradu kot gost carja Nikolaja štiri dni. Potem se vrne preko Moskve domov. V političnih krogih pripisujejo temu potovanju velik pomen, zlasti ker je pravkar car Nikolaj sprejel tudi bolgarskega kralja Ferdinanda. Pravijo, da imajo ti obiski slovanskih vladarjev v Rusiji namen, pripraviti tla zvezi slovanskih držav pod vodstvom Rusije. — Meseca maja potuje kralj Peter s prestolonaslednikom Aleksandrom v Carigrad, da obiše turškega sultana Mohameda V. Ta obisk bo sad potovanja dr. Milovanovića v Carigrad, odkoder se je vrnil šele te dni.

Bolgarska.

Bolgarska kraljevska dvojica se je šele te dni vrnila iz Rusije, a že se pripravljata na novo potovanje. Kralj Ferdinand namreč namerava v kratkem službeno posetiti kralja Petra v Belgradu. V tem oziru se vrše zadnje dni živahna pogajanja med Belgradom in Sofijo, vendar pa še dosedaj ni določen dan, kdaj pride kralj Ferdinand v Belgrad. Najbrže šele po pravoslavni Veliki noči.

V Sofiji se vrše sedaj velikanske priprave za slovanske prireditve, ki se imajo pričeti meseca julija v Sofiji. Vrsto prireditev bo otvoril shod vseh slovanskih časnikarjev, za njim pa se bodo vrstili: veslovanski kongres, veslovanski sokolski zlet in shod slovanskih zdravnikov in prirodoslovcev.

Vodja klerikalne stranke dr. Šusteršič je v seji deželnega zbora dne 25. jan. priznal, da se je klerikalna stranka zvezala z Nemci proti slovenski Ljubljani. Slovenski kmet, ki si volil v deželni zbor te klerikalne poslance, kaj porečeš ti k temu?

Razgled po Slovenskem.

r Nevarno je obolel gospod ljubljanski župan in državni poslanec Ivan Hrihar. V sredo je odšel na Dunaj, da si poišče zdravniške pomoči pri profesorju Holzknichtu. Želimo iz srea, da bi gospod župan skoro okreval ter mogel še dolgo vrsto let delovati na korist slovenski Ljubljani in celokupnemu narodu slovenskemu!

r **Klerikalei, podkupljeni od Nemcev!** V zadnjem času so prišle na dan stvari, ki jasno, kakor beli dan izpričujejo, da so klerikalei zvezani z Nemci. Dogodki v deželnem zboru ter v trgovski in obrtni zbornici to izpričujejo nepobitno. A k tem dokazom je prišel sedaj še nov, ki govori o nemško - klerikalni zvezi glasneje, kakor debele knjige. Čujte in strmite! Zadnji »Domoljub«, glasilo klerikalne stranke, priporoča namreč v članku: »Skrbimo zase« slovenskemu ljudstvu nemško »Kranjsko hranilnico«. Dosedaj še nobeden slovenski list kaj takšnega ni storil, da bi bil Slovencem priporočal nemški denarni zavod, ki je povzročil že nepopisno škodo slovenskemu narodu na Kranjskem. Znano je, da vzdržuje ta zavod vse nemškutarstvo na Kranjskem, brez njega bi že zdavna ne bilo nobenega Nemca več pri nas! In takšen zavod priporočajo klerikalei slovenskemu ljudstvu, naj ga podpira, da bodo potem Nemci tem ložje Slovence pogнали z rodnih tal! Človek bi se zjokal vpričo takšnega narodnega zlodejstva, ki so ga zagrešili klerikalei. Žalostna nam majka, da so slovenski sinovi tako globoko padli in stopili v službo naših narodnih sovragov. Radovedni smo samo, kakšno je bilo plačilo za to podlo narodno izdajstvo?

r **Umrli dunajski župan in klerikalei.** V petek zjutraj je po dolgi bolezni umrl dunajski župan dr. Karel Lueger. Bil je vodja nemške krščansko - socialne stranke, ki je prav tako strupena sovražnica Slovanov, kakor vse druge nemške stranke. Tudi pokojni Lueger je sovražil Slované iz dna svoje duše. Dokaz tega so njegove besede, izgovorjene v javni seji občinskega sveta, da, dokler bo on župan, ne bo v mestno službo sprejet noben Slovan. Kot župan je dr. Lueger zatiral, kjer je le mogel Slované, zlasti pa Čehé. Znano je, da je z vsemi silami deloval na to, da bi uničil vse češke šole na Dunaju. On je bil tudi tisti, ki je v nižjeavstrijskem deželnem zboru deloval na to, da je bil sprejet zakon, s katerim se proglašá nemščina kot izključni uradni jezik vseh deželnih oblastev in zavodov, samo da bi preprečil, da bi Slovani, Čehi ne prišli do veljave tudi na Nižje Avstrijskem! Takšen je bil Lueger v resnici — velik sovražnik vsega, kar je slovansko. Slovani forej nimamo prav nobenega vzroka, da bi žalovali ob njegovi krsti! Seveda, naši klerikalei niso niti Slovenci, še manj pa Slovani. — Zato pretakajo solze ob Luegerjevem grobu. »Slovenec« je izšel v posebni izdaji, v kateri kuje Luegerja v zvezde. A to še ni vse! Klerikalei so poslali celo brzojavko na Dunaj, v kateri pravijo, da ob Luegerjevem grobu žaluje tudi ves slovenski narod. To prokletó hlapčevstvo, ki še mrtvemu sovragu liže pete! — Res, sram je nas, da morejo ljudje, ki so rojeni Slovenci, pasti tako globoko, da vržejo od sebe ves svoj narodni ponos!

r »Slovenčeva« »Cirilmetodarija« je globoko užalila plemenitega prijatelja družbe sv. Cirila in Metoda in velikega slovenskega rodoljuba, umrlega, pa nesmrtnega g. Kotnika. Kar je storil blagi pokojnik v danih razmerah v visoki meri, v tem ga posnemajo po celi Sloveniji v primeri z danimi razmerami. »Učiteljsko društvo za goriški okraj« je postavilo en kamen v slovensko obrambno trdnjavo. Iz Ptujá prideta dva kamna, in sicer iz rodoljubnih rok g. Mihajla Brenčiča, veleposestnika v Regoznici, in od g. dr. Tomaža Horvata in gospe soproge. Podružnica v Ptujú je izrekla soglasno protest: »Udeleženci občnega zbora Ciril-Methodove moške podružnice v Ptujú najodločneje protestuje proti hudobnim napadom na nepotrebno družbo in pošilja družbi v izraz tega protesta 50 K.« — Dunajski slovenski tehniko so se prijavili k obrambnemu skladu kot odgovor na znano Cirilmetodarijo ter poslali prvi obrok 50 K. — Kružek magistratnih uradnikov ljubljanskih je vplačal dvojé pokroviteljnin po 200 K, katere so omenjeni gospodje družbi izročili. — Iz Polzele se nam piše: »Silna ganjenost, velikansko veselje, vse obožava prevrlega rodoljuba Karola Kotnika. V slehernem, res slovenskem sren vzplapolala je goreča, tiha molitev za tega največjega rodoljuba slovenskega, ki doslej nima sovrstnika sebi enakega, ter se dvignila gori k nebu zanj, ki se je ob ločitvi tako globoko spomnil naše mile družbe. Kako smo bili vzradošeni! Od ust do ust se je vedno ponavljala presrečna beseda: »pol milijona!« z neko svečanostjo se je izgovarjalo ime Karol Kotnik. V pol ure smo nabrali 32 K, nabiramo še...« V odgovor »Cirilmetodariji« pošilja dalje dar 10 K g. Peter Primožič v Železnikih z geslom: »Preganjan preganjanim!« V isti namen darujejo gg.: Grimšič, Križan, Perjevič, Cimperšek in Šuc po 1 K, skupaj 5 K. Kot odmev na »Cirilmetodarijo« so darovali čitalničarji na Vinici 10 K, ravnotako je poslal dr. Ernest Rekar, Trst, 21 K, ki jih je nabral na rednem občnem zboru »Primorske sokolske župe v Gorici«. — Hvala, iskrena hvala za darove! Hvala, iskrena hvala za tako prisrčne izraze simpatij napram naši zlati družbi!

r **Za družbo sv. Cirila in Metoda.** Ko so doznali rodoljubi v Ajdovščini o velikanskem darilu, ki ga je naklonil pokojni g. Karol Kotnik svojemu ljubljensku narodu, začutili so dolžnost, da se poklonijo temu največjemu dobrotniku slovenskega naroda. V počesčenje spomina na dobrotnega rodoljuba Kotnika prijaviteli so osem številčk k obrambnemu skladu in poslali takoj 1000 kron. — Rodoljubi v Ajdovščini znajo ceniti zaslužne slovenske može in so dali s tem obenem lep vzgled in privlačni poziv vsem družbenim podružnicam in sploh vsem zavednim krogom slovenskim, da počaste spomin Kotnikov kar

najveličastneje. Hvala Vam, dragi rodoljubi!

r **Kot odmev na »Cirilmetodarijo«** je nabral med čitalničarji na Vinici g. Rudolf Mikulič 10 K 27 vin. Odvetniški uradnik J. Petan pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah je poslal družbi 22 K v odgovor »Cirilmetodariji«; nabral je vsoto med zavodnimi Slovenci. Med rodoljubi v Kozjem je nabral 9 K gospod Ljudevit Ulčar, učitelj v Kozjem. — Udeleženci pogreba Kotnikovega so zložili v gostilni pri »Lipi« v Ljubljani K 6. — G. Mirko Gruden v Sarajevu je poslal mesto venca na grob velikega rodoljuba Karola Kotnika 20 K. — Hvala srčna!

r **Za »Ciril-Methodov obrambni sklad«** so se nadalje prijavili sledeči gg.: 581. Andrej Jurtela, profesor, Moskva (plačal 200 K); 582. »Posojilnica v Vojniku« (plačala 40 K); 583. Iva Sabadin, učit. v Trstu; 584. »Dunajski slovenski tehnik« (plačali 50 K); 585. tržaško kolesarsko društvo »Balkan« (tako 50 K); 586. Brenčič Mihael, veleposestnik v Regoznici (plačal 200 K); 587. dr. Tomaz in Vida Horvat, odvetnik v Ptuj (plačal 200 K); 588. »Učiteljsko društvo za goriški okraj« (plačalo 50 K); 589. bivši slovenski napredni prostovoljeci pri 27. pešpolku v Ljubljani leta 1908/9; 590. »Ženska podružnica v Ajdovščini« (tako 125 K); 591. »Moška podružnica v Ajdovščini« (tako 20 kron); 592. Krožek uradnikov v Ajdovščini; 593. Krožek nekadilcev v Ajdovščini (tako 55 K); 594. gospa Avgusta Repič v Ajdovščini (tako 200 K); 595. Neimenovan »Cirilmetodar« v Ajdovščini (tako 200 K); 596. Fran Repič v Ajdovščini (tako 200 K); 597. Artur Lokar, e. kr. notar v Ajdovščini (tako 200 K); 598. »Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Met. v Gorici« (tako 50 K); 599. profesorski zbor II. državne gimnazije v Ljubljani (tako 200 K, »Sl. Nar.«); 600. Ivan Rožman, ravnatelj »Zveze slovenskih zadrug« (tako 40 K); 601. Prva češka zavarovalnica za življenje, glavni zastop Trst (tako 200 K); 602. »Šaleško učiteljsko društvo v Šoštanj«.

r **Umrl je** v soboto pop., 5. t. m., v Ljubljani v Krakovem znani čolnar, ribič in izborni lovec Tomaz Sedej, ljubljanskim lovecem in ribičem po deželi posebno dobro poznan. Bodi mu lahka zemlja!

r **Konjerejske zadruge na Igu, v Lescah in Šentjerneju** so imenovala na svojih občnih zborih za častne člane Ant. Čopa, e. kr. dvornega svetnika v poljedelskem ministrstvu na Dunaju, in Josip Abletingerja, e. kr. podpolkovnika in načelnika žrebčarskega oddelka v Gradu.

r **Dobitek 20.000 K!** V Ljubljanski kreditni banki je bila v petek predložena dunajska komunalna srečka, katera je bila izžrebana z glavnim dobitkom 20.000 kron. Srečna dobiteljica je gospa iz znane narodne rodbine.

r **Kolinska kavna** primes iz Kolinske tovarne v Ljubljani je in ostane najboljši kavni pridoatek. Zato Kolinsko kavno primes, ki je vrhu tega tudi izdelek domačega podjetja, slovenskim gospodinjam prav toplo priporočamo. Nobene slovenske hiše naj ne bo, kjer bi rabili kako drugo tujo kavno primes, kakor pravo Kolinsko!

r **Uradne vesti.** Dne 6. aprila t. l. bo pri okrajni sodnji v Kamniku dražba zemljišča vlož. št. 35 kat. občine Jarše, obstoječega iz hiše in štirih zemljiških parcel. Cenilna vrednost 1244; najmanjši ponudek 830 K. — Dne 22. marca bo pri okrajni sodnji v Kranjski gori dražba zemljišča vlož. št. 150 kot. občine Rateče, cenjenega 72 K; najmanjši ponudek znaša 48 K — in dražba zemljišča vlož. št. 94, 112 in 152 kat. obč. Planina, cenjenega 500 K; najmanjši ponudek znaša 333 kron 34 vinarjev.

r **Nevaren tiček pod ključem.** V sredo so neznanci skušali vlomiti v kazinsko klet v Ljubljani. Ker je bil pa zapah premočan, so morali oditi brez plena. Nato so šli v hišo na Turjaškem trgu št. 1, ter potom vloma odnesli trgovcu gosp. Verbiču nekaj vina. Tudi v pisarno e. kr. učiteljskega so v noči od 7. na 8. t. m. prišli ter tam vlomili v mizni predal in odnesli nekaj desetice in dva kolka po 1 K, vinarje so pa pustili. Policija je postala vsled teh drznih vlomov zelo pozorna in posrečilo se ji je že drugi večer po zadnjem vlamu lopova dobiti v pest. Ko je v sredo policijski stražnik patroliral pri e. kr. II. državni gimnaziji, je opazil pri poslopju stikati nekega neznanca. Ponočni obiskovalec je, opazivši varnostnega organa, skočil čez železno ograjo in — obvisel na nji za suknič med nebom in zemljo. Stražnik je takoj skočil k neznanecu in ga prijel. Ta se mu je začel na vso moč braniti in ko je to opazil neki gospod, je priskočil varnostnemu organu na pomoč, s katerim sta ga potem vklenila in je moral tujec na magistrat. Na stražnici so kar ostrmeli, ko so v aretovancu spoznali silno nevarnega vlomitelja Ivana Pavliča, rojenega 1884. l. v Kosezah, pristojnega v Vodice v kamniškem okraju. Vlomilec Pavlič, običajno imenovan »Janček«, je bil že petkrat predkaznovan (z največjo kaznijo 4 leta), in vedno radi tatvine in vlomov po kletih. Nekoč je našel trgovcu Staculu, ko ga je lovil. Zgrabivši ga za havelok, si ga je ta naglo slekel in stekel. Občinstvo, posebno pa nedeljski izletniki ga bodo dobro poznali. To je tisti Pavlič, ki je vedno hodil po gostilnah po deželi kot glumač, »jedel kamenje in ogenj« ter igral druge take burke ter se s tem kril, da se je preživljal. Ponoči pa se je vtihotapljal iz okolice v mesto in tukaj iskal svojega plena. Fant je zelo gibčen, navihan in precej simpatičen, toda delomržen do dna svoje duše. Zadnje čase je po gostilnah po deželi tudi nekaj deklamoval o septembrskih dogodkih in zato pobiral denar. Pri aretaci-

ji so dobili pri njem svetilko in vlomilno orodje. Tudi hranilno knjižico z vlogo 100 kron in 51 K denarja je imel pri sebi. Vse to si je seveda »pošteno« prisluzil. Dosedaj se še dela nedolžnega kakor angel, toda pomagati mu seveda to ne more veliko. Kar se še izeimi iz tega poštenjaka, poročamo, ko bode zadeva godna. Varnostna oblast, kakor občinstvo, pa so lahko zadovoljni, da je prišel v kletko tiček, ki bi bil prizadejal še nedogledne lopovščine, brez katerih on sploh ne more in ne zna živeti.

r **Pozor pred tatom!** Svoj čas je vlomil v šenklavsko župnišče in potem odšel v Gradiški petletno ječo Ivan Pogačar, rojen 1883. l. v Pozniku, pristojen v Cerklje pri Kranju. Dne 27. februarja je z nekim Warmutom pobegnul iz zaporov celovškega deželnega sodišča. Sledovi, t. j. enake tatvine in vlomi (po župniščih) so vodili od Celovca proti Ljubljani in so takoj trdno kazali, da je to Pogačarjevo delo. In niso se motili. V nedeljo, dne 6. marca ob 11. ponoči ga je srečal v Šiški posestnik Fran Bizjan, ki ga prav dobro pozna. Nagovoril ga je in povabil, če bi ne hotel iti z njim v gostilno. Ta mu prava: »Saj nimaš denarja.« Bizjan pa mu pokaže listnico, v kateri je imel 200 K denarja. Le-to mu Pogačar hoče iztrgati, a ker se mu to ni posrečilo, je zbežal na Koslerjev vrt. Pa ne, ko bi bila Pogačar in Warmut ona semenjska sleparja, ki sta kočarju Bradaču izvabila denar na Koslerjevem vrtu? Pogačar je srednje, bolj močne postave, resnega, simpatičnega obraza, črnih las in takih postrizenih brk. Želeti je, da bi ta predrzni tat zopet prišel, kamor mu je namenjeno. Občinstvo pa opozarjamo, da naj vsak sumljiv pojav takoj naznani varnostnemu oblastvu.

Dolenjski novičar.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d **Iz Št. Janža.** Kakor smo čuli, nas obišče v kratkem prevzvišeni škof Anton Bonaventura. Baje bo spovedoval in vse mogoče »žegne« delil, da bi šentjansko liberalno gnezdo zopet pripeljal nazaj h Kristu kralju in pod farovško komando. Pa naj se nikar preveč ne trudi, prevzvišeni, da bi nas spravil z našega tira — morda ima slehern od nas boljšo vero v svojem sreju, kakor pa vse tiste tercijalke in Marijine hčere, ki se skoro vsak dan pehajo okrog spovednic. Sicer pa naj le pride, bo vsaj zopet malo smeha. Več prihodnjič poročamo, kak je bil obisk in sprejem. Če pa misli škof, da bo kronce pobiral za škofove zavode, mu povemo, da se bo zmotil, imamo sami preveč drugih potreb. Ali nima še dosti pol milijona, katerega mu je izposloval dr. Šusteršič od vlade na račun kmetskih žuljev. In sedaj se čuje, da hočejo ti ljudski osrečevalci,

kakor je dr. Šusteršič in dr., upeljati davek na vinogradnike, in sicer bo moral plačevati vsak kmet, ki prideluje vino, od vsakega »strajha« po dve kroni vinskega davka. Zaprite vrata in pokažite hrbet takim ljudem, ki vas skušajo na vse načine izžemati, in ki samo obljubujejo, kadar jih volite, in ko so enkrat izvoljeni, pa na vse pozabijo, ali pa vam nakopljajo še nova bremena, kakor n. pr. davek na pridelovanje vina. Zdramite se, dokler je še čas! Naša Dolenjska, posebno okrog Št. Janža, je še revna okolica z vinskimi pridelkom, in če bi se vinski davek res uresničil, morali bi popustiti trtorejo in pustiti, da zopet rase trnje, kjer je rasla preje vinska trta. Zakaj bi se pa mučili zastonj?! Končno bi nam ne preostajalo drugega, kakor vse pustiti doma, da razpade, in se preseliti v Ameriko. — Slovenski napredni kmet iz Št. Janža.

d Zanimivosti šentjanške železnice. Včasih so šaljivi listi slavili kamniško železnico. Toda če bi danes na kaki razstavi tekmovala železniške proge, skoro gotovo dobi naša proga svetovni rekord. Da je umetniško izpeljana, je vsakomur znano; da nima varnostnih naprav kakor so n. pr. rampe niti na glavnih cestah, tudi ni kaj izrednega. Tako bi se bila pripetila lani lahko nesreča, ko je stroj prevrnil voz na okrajni cesti. Nedaleč od istega mesta je zijalnica, kjer je skala pritisknila lokomotivo, da ni mogla naprej, in so morali potniki peš v Trebnje. Dvakrat že se je vlak ustavil, ker je bil na progi prileten možiček. Strojvodja je vlak ustavil, skočil z stroja in jo vevrl za nerodnežem. Zahtevi prebivalstva se kajpak tudi pri nas ni vstreglo. Napisi na postajah in drugod so na prvem mestu v blaženi nemščini. Na tablicah pri lokomotivah pa čitaš tako pristna slovenska imena v obliki, kakor: Rabitsch, Podvasnig, Koss i. t. d. Povest bi se tako lahko še dolgo nadaljevala, a že to priča, da je naša proga imenitna.

d Kje so smotke in vino najdražje? Kje drugje, kakor pri »Širceljnovem Franceljnu«. Takrat, ko so poklicali tja posestnike, da bi se z njimi pogajali za zemljišča, se je vršila takale komedija: Kmetje so dobili vina in smotk, kolikor je kdo hotel, pa vse zastonj. Vse to se je zgodilo seveda, predno so jih poklicali tje v kambrco pred komisijo. Ta komisija pa ni hotela poznati nove mere, marveč plačevala — ne, ne plačevala, obljubovala od klafre. Kdor se je protivil ceni, ki so mu jo gospodje določili, so mu pretili s sodnijskimi ogledi i. t. d. Izvedenec, ki je bil pri komisiji, pa je zlezal pod mizo, mesto da bi bil kaj črhnil v prid in obrambo kmetov, za kar je bil poklican, in je tako res vzorno pomagal z molkom in pritrjevanjem pri »glihengi«. Ko je bilo že prepozno, so pa vzdihovali kmetje eden proti drugemu: »Oh, kako drago smo plačali tiste kozarce vina in cigarete; gotovo je

vsaka veljala več kot dvajsetak!« Tri leta bo, odkar se je bila pričela graditi ta železnica, dve, odkar je promet odprt. Prizadeti godrnjajo, prosijo, silijo in tožijo, hodijo od Poncija do Pilata, a dozdej še niso dobili popolnoma plačanih razlaščenih zemljišč. Kdo se bo čudil potem, če ljudstvo pred to železnico nima pravega rešpeka, in pravijo hudomušneži: »Kar se je Janezek naučil, to Janez zna!« Čudno se je proga pričela graditi, čudno izvedla, in nje podedovana lastnost bo težko izginila.

d »Domoljubu« v odgovor. Z Vač nam pišejo: V vsaki številki »Domoljuba« se zaganja par naših podrepnikov v nas, mirne Vačane. Saj vse njihovo pisarenje ni vredno odgovora, ker vsi »Lažiljubovi« članki z Vač ne povedo ničesar. Sama pogreta »rihta«, nič drugega: Vendar pa so ti napadi povzročili pri nas mnogo razburjenja, ker se napadajo v njih nam najbolj priljubljene osebe. Najbolj napadajo gospoda nadučitelja in pa gospoda poštarja, ki pa oba še nista nikomur skrivila lasu. Posebno se bahajo ti poštenjaki s tem, da ne vemo, kdo je pisec »Domoljubov«. No, motijo se zelo, ker mi dobro vemo, da je bil na Vačah lep mir, dokler ni prišel k nam za kaplana neki France Majdič. Dobro tudi vemo, da cela njihova kompanija nima razen kaplana enega zmožnega, da bi mogel pisati v »Domoljubu«. Kaplan je torej tisti, ki dela pri nas nemir. Vsi pametni kmetje obsojamo tako pisarenje, in tudi mi bi ne pisali, ako bi nas oni ne prisilili. Pri nas je doma edinstvo. Odkar smo vrgli z županskega stola Mrvo, ki ni za občino storil v osemnajstih letih nič, pač pa si je sebi dobro opomogel, čeprav ni nikdar nič delal, je mir. Izvzetih je samo pet Mrvovih prijateljev in par žensk. Ker oni tako radi z imeni napadajo v »Domoljubu«, bomo tudi mi storili tako. Kaplana Majdiča so na Vačah dobro povlekli. On misli, da je res vse v njegovem žepu, pa ni tako. Kaplan, ošabni Mrva, mogočni gospod oberfajmošter Tit Strmljan, Osoletova Francka in premila gosa Klančarca, ti so v njegovem žepu, in nič več, če izvzamemo dvoje pametnih mož na Vačah, ki tičita pod kaplanovo suknjo menda res iz pobožnosti. Ta častita družbica se shaja sedaj pri Klančarci, sedaj pri Mrvi, in tam kuhajo v svinjskem kotlu laži, da se hudobi v peklu cede sline. Da je pa to res vse časti vredna kompanija, bomo lahko dokazali. Pri izraševanju nas je gospod kaplan pestil zaradi »Sokolov«. Kvasil je tako neumo, da ne bomo pozabili. Tudi je rekel, da smo kmetje zato suhi, ker smo preveč dobri s svojimi ženami. No, le počasi! Prihodnjič vam bomo malo popisali vašega prijatelja Tita Strmljana, potem nam bodete pojasnili, zakaj on ni suh. — Sicer pa, kamor utakne ta gospod svoje

prste, povsod je smola. Sedaj je začel svojo mlečno učenost prodajati v Vidrgi. Možje iz Vidrge in okolice, ali bodete res poslušali človeka, ki ne zna drugega, kakor delati sovraštvo? Pokažite mu vrata, če ne, se bodete še kesali. Pri nas je odklenkalo takim hujskačem. Le pridno berimo »Slovenski Dom«, ker vidimo, da nam govori odkritosrčno in golo resnico. »Domoljub« pa je z Vač vse lagal, to se lahko vsak prepriča. »Slovenski Dom« je naš prijatelj, to vidimo v vsaki številki. »Slovenski Dom« mora v vsako kmetsko hišo. Obljubim vam, da se bom prihodnji teden zopet oglašil, in takrat vam bom povedal mnogo lepega iz Mačkovca. Tudi gospo Klančarco bom vam pokazal, da pa tudi »basist« ne bo manjkal, je umevno. To se pravi, vse bomo prereševali, saj jih je malo, čeprav vzamemo vso Klančarično družino zraven.

d Z Vač. »Domoljubov« dopisnik z Vač se prav v vsaki številki zaletuje v »Sokole« in »Sokolice«. Povemo mu, da do danes na Vačah ni še niti ene »Sokolice«. Kar se pa tiče drugih zavijanaj, povemo, da smo bile nekatere sedanje pevke pevskega društva »Struna« enkrat v Marijini družbi, da smo pa izstopile, ker smo videle, da se tam goji samo farizejstvo in svetohlinstvo. Veš, dopisnik, sama laž in obrekovanje te je. Sram te bodi! Me pa ostanemo proste in svobodne. Vaša farizejska družba nas ne bo komandirala nikdar. — Vaška dekleta, ki še niso »Sokolice«, pa mogoče še bodo.

d Kmetijski poučni tečaj se vrši dne 13. in 14. marca v »Narodnem domu« v Radečah. V nedeljo dopoldne bo predaval državni kletarski nadzornik Gombač o sadjarstvu, kletarstvu in vinarstvu, popoldne pa prof. Pengov o pridelovanju krme in krmljenju živine. — V ponedeljek, dne 14. marca dopoldne bo predaval mlekarški nadzornik R. Legvart o živinoreji, popoldne pa tajnik Kralj o združništvu.

d Iz narodnega Krškega. V jeseni 1909 je sklenil naš sl. občinski odbor odpraviti v vseh v okoliš krške občine spadajočih vaseh vse občinske dvojezične napise in omisliti nov samoslovenski pečat. Minila pa je po tem sklepu že jesen, prešla zima in se začela spomlad, napisi so še vedno stari in se tudi še ni novih naročilo, ravnotako je z uradnim občinskim pečatom. Ali misli ostati dotični sklep občinskega odbora samo na papirju in se je sklenil samo radi lepšega? Na sedanjih krajevnih tablah so imena naših vasi tako ginljivokrasno v nemščino predstavljena, da človeka mrzab preleti, če tako spakdranko pogleda. Sicer pa tudi po drugih dolenjskih občinah ni v tem oziru boljše, ampak mesto se ne sme zgledovati po vaseh, ampak vasi po mestu. — Sl. gasilno društvo v Krškem je tudi že v pretečeni jeseni sklenilo, da vpelje slovensko poveljevanje, pa menda tudi samo radi lep-

šega. Nele, da se slovensko poveljevanje še ni upeljalo, marveč so že začeli, skoro če ne vsi, nositi z novim letom neke gasilske znake iz medi, ki so najbrž nemški, ker slovenski gasilski znaki so se izdali le v eni obliki. — Tudi gosp. obrtnikom bi ne škodovali samoslovenski napisi, ker jim Nemci dajo toliko zaslužka, da bi od tega še mačke ne mogli rediti. Pač pa bi imeli od samoslovenskih napisov nekaj več zaslužka in bi s tem tudi pomogli do slovenskega značaja krškega mesta. Na svidenje!

d Iz Bele cerkve. Na prijaznem griču, kraj dolenjske Krke tvarja nekoliko ličnih hiš, mično vas Belo cerkev. Akoravno je kraj majhen, živi tu, kakor v okolici, ljudstvo, ki se je zavzelo napredka in to je le zahvaliti odličnima možema gg. Majzelju in Zorku. Čast obema, daleč okrog znanima, ki se zavzemata s svojim delovanjem za probudo dovzetnega naroda! Kot tretji faktor je še mladi, pred poldrugim letom semkaj došli nadučitelj Zagore, ki je velika preglavica župniku Antonu Žnidaršiču, katerega le-ta kar živega ne more trpeti v svoji fari, in sicer le vsled tega, ker ne ubira njegovih strun. Kljub temu, da je župnik Zagorec obljudbil že »Laufpass« iz službe in ga šel tožiti oblastvom v Ljubljano, deluje marljivo v pouku mladine in na polju odraslega ljudstva. Izjalovila se je župniku ta pritožba, ker ni mogel dobiti faktičnih dokazov. Radi delovanja Zagorec prepuščamo v razsodek samemu ljudstvu, ki omenjenega kaj dobro pozna. Žnidaršiča »gifta« le to, ker ni občinski odbornik in ni dosegel mesta predsednika krajnega šolskega sveta. Radi tega se je moral prilizniti županu Lušinu, ki mu je zvest pristaš, — naročnik »Domoljuba« — preje »Slovenskega Doma« in pri katerem ima edino zaslonbo. Pa pustimo jim veselje, saj sta itak oba »Toneta«! Žnidaršič se tako zavzema za odpravo »Slovenskega Doma« našemu gospodarju, da je moral v svoji pridigi 20. februarja t. l. pikro napasti ljudstvo. Nekoliko iz dotične pridige: »Razširil se je daleč naokoli nasprotni list »Domu« in »Bogoljubu«, sličen »Rodoljubu« kot svinjski list »Slovenski Dom«. Nahaja se v naši fari nekoliko naobražencev, ki bi morali delovati za razširjenje »Domoljuba«, ki pa delujejo za »Slovenski Dom«. Poudarjam, da oni, ki podaja list »Slovenski Dom« drugemu, je sličen onemu, ki podaja hudiču roko ali palico in kdor ga bere, ne dobi odveze.« Na indeksu ni najti nikjer »Slovenskega Doma«. Pač pa nikogar ne bo vzela hudič, ako bo bral list, ki odkriva zahrbtnosti klerikalizma. Z resnico na dan! Župniku le ne gre iz glave oni članek o škocijanskem kaplanu. Zato pa je z nekrščansko jezo napadel omenjeno nedeljo ljudstvo. — Po tej pridigi se je ljudstvo razburjeno razšlo ter godrnjaje besedičilo in iskalo list, da se prepriča, ali je list res nevaren izveliča-

nju duše. Čim bolj bo napadal ljudstvo, tem bolj bo segalo po listu. Kljub temu, da je kraj majhen, je nekaj naročnikov lista, ali se ga pa vsaj najde pri vsakem boljšem gospodarju. Bolj se pa opušča »Domoljub«, katerega se najde le še v kakih tercijskih bajti. Danes le toliko iz našega kraja. Gradiva je še dosti. Molčali smo le dolgo časa, a ker vendar ni bilo konca ne kraja napadanja, zato priobčimo tem potom te-le podrobnosti. Stopili bomo na delo in tembolj razširjali priljubljeni »Slovenski Dom«.

d V Podulcah pri Raki je 2. t. m. umrl po kratki bolezni v 49 letu svoje starosti gostilničar g. Franc Jeke, ter bil 4. t. m. zjutraj na Raki pokopan. Bil je zaveden Slovenec, odkritosrčen in vesel družabnik. Velika udeležba pri pogrebu je pričala o njegovi vsestranski priljubljenosti. Bodí mu zemljica domača lahka in blag spomin!

d Nesreča. V Št. Lovrencu je dne 9. t. m. posestnika Antona Rakarja 7letni sin Leopold padel z nožem v roki čez škarpo pred hišo tako nesrečno, da se mu je mož v vrat zasadil ter je bil v 10 minutah mrtev. Starši, ne dajajte otrokom ostrine v roke!

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Osrečevalci šentvidske občine. Gotovo je cenj. čitateljem znano, da so hoteli klerikalci pri kupčiji v podmolniškem gozdu opehariti deželo za 19.000 kron, kar se jim pa ni posrečila. Lep znesek to, 19.000 kron, če tudi za celo deželo. A pri nas v Št. Vidu imamo pa še veliko bolj napredne klerikalce kot so gospodje pri deželnih jaslih a la Lampe in dr. Pri nas imamo dva znana ljudska osrečevalca, Klanfarjevega Toneta in Zabreta, ki bi rada po predstoječem receptu osrečila Št. Vid kot šol. občino za celih 18.000 K. Evo dokaza: V Št. Vidu se namerava, kakor znano, zidati novo šolsko poslopje, ker je to skrajno potrebno. V ta namen se je izdal od pristojne oblasti ukaz na krajni šolski svet, da naj se preskrbi za to primerni stavbni prostor. V tem krajnem šolskem svetu imata vodilno in odločilno besedo imenovana dva gospoda. Dolžnost krajnega šolskega sveta bi bila, da bi v tem slučaju poklical skupaj lastnike stavbnih prostorov in sprejel na zapisnik njihove ponudbe, po katerih pregledu bi se lahko odločil, katero stavbišče naj se priporoča. Pri takem pregledu bi bila gotovo merodajna lega, vsebina in cena sveta. A tem našim gospodom še na misel ni prišlo, da bi več lastnikov stavbišč zaslišali, kajše, kar na kratko so se pogovorili z g. Babnikom, lastnikom Vovkovine, za isti prostor za ceno 18.000 kron, ne da bi še katerega prodajalca vprašali za svet. Pri komisijonelnem ogledu, 31 januarja

t. l., se je izkazalo, da je isti prostor premajhen in da bi se moralo, če se hoče na njem zidati, prikupiti od soseda primerno sveta. Predno pa bi se zidalo, bi se moralo sosedu sezidati lesene dele njegovega poslopja, pokriti mu streho z opeko, ter napraviti primerno gnojnično jamo, da bi se ne odtekala gnojnica na šolski vrt. To delo in odstranjevanje starega Vovkovega poslopja bi stalo, kakor se je zračunalo, okrog 9000 K. Če torej računamo stavbišče Vovkovine na 10.000 K, prikup in poprava sosedovega sveta le na 9000 K, dobimo torej znesek 27.000 K, kateri bi naj se izdal za stavbišče, ki bi merilo v celem obsegu 2000 m², okroglo 700 štirjaških sežnjev. To bi bila gotovo za tako majhen svet grozovita cena, ker bi tako stal kvadratni meter 12 K, od katerega bi se pa moralo odstopiti državi za regulacijo ceste brezplačno okrog 500 m², torej bi stal ostal svet kvadratmeter 18 K, ali čez 60 K štirjaški seženj. Nova šola bi bila pa še brez telovadišča in brez primerne šolskega vrta. Kdor pozna Št. Vid, gotovo ve, da še ni tako gosto zazidan, da bi se moral tako drag in poleg tega tako majhen svet kupiti. Zato ni čuda, da je to v občanih vzbudilo ogorčenje, kateremu se daje duška v obliki protesta proti taki kupčiji. Človek bi pa mislil, da se mora pri pogledu na to grozovito ceno tudi Klanfarju in Zabretu omečiti sree za svoje uboge občane, a do danes se to še ni zgodilo. Nasprotno: v arhiv okrajnega šolskega sveta vedno in vedno dohajajo nova pojasnila in navodila, da je edino Vovkovina sposobna kot stavbišče nove šole v Št. Vidu. Da se pa zabrani vpliv teh napasnih pojasnil, se je od gotove strani poskrbelo, da se je zagotovilo krasno stavbišče, to je njiva gosp. Lovro Škofa, ležeča med državno cesto in okrajno cesto na Poljane. Ta njiva ima krasno lego, je po izvedenih priporočena, leži v katastru Št. vid in meri 7000 m² ali skoraj 2000 kvadratnih sežnjev. Njiva je široka v daljavi 30 m od glavne ceste 45 m, na kar se da brez zaprek zidati poslopje 35 m širine in stane v celem obsegu 9000 K. Torej pregled: Vovkovina z 2000 m² plošče 27.000 kron, Lovro Škofov travnik s 7000 m² plošče 9000 K. Razlike torej ne glede, da je 5000 m² sveta več 18.000 K beri (osemnajsttisoč kron). Vidite Šentvidčani, deželo so hoteli gotovi osrečevalci opehariti za 19.000 K. Nas pa hočejo naši osrečevalci, in to sta Klanfar in Zabret, opehariti za 18.000 K. Toda, kakor tam ni šlo, tudi tukaj ne sme iti. Zdaj je še čas, da se branimo in branili se bomo, ker tu nam mora pomagati tudi naša visoka vlada.

g Predavanje. V nedeljo 13. t. m. bo predaval v Št. Vidu profesor Sič iz Ljubljane o »čarovnicah«. Predavanje se vrši pri Žibertu in se prične takoj po popoldanski božji službi. Šentvidčani, udeležite se tega zanimivega predavanja v čim največjem številu.

g »Sokol« v Št. Vidu nad Ljubljano priredi na sv. Jožefa, dne 19. t. m., burko »Moč uniforme«. Začetek ob 6. zvečer. Ker je burka še nova, polna zdravega humorja in lahko umljiva, pričakujemo mnogobrojnega obiska. Tudi oni, ki slučajno ne dobe vabil, naj se odzovejo, vsak dobro došel! Na zdar!

Nova šola. Po šentvidski občini so nekateri na farovško hranilnico privezani ljudje na komando iz klanfarije in farovža med občince raznesli naravnost nesramno in podlo laž o draginji »Zormanovega travnika« za stavbišče nove šole. Pripovedovali so ti ljudje, da je gospod Zorman od prvotne ponudbe odstopil in da je poslal novo ponudbo na občino, v kateri zahteva celo po 54 kron za štirjaški seženj. To pa ni res; to je le grda laž, s katero hočejo klerikalci ljudstvo preslepiti. Res pa je, da gosp. Zorman ostaja pri svoji prvi ponudbi, v kateri zahteva samo po 3 K za štirjaški meter. Tako nesramno laž razširjati pa je res zmožen samo kak popolnoma propal človek, kak »šnopsar« ali prav debel pijanec, ki niti ne zna razločiti pravice od laži, čistosti od nečistosti in zakonske zvestobe od nezvestobe. — Dalje je res, da je županstvo pripravilo gospoda Zormana na novo izjavo, ter ga na umeten način opozorilo, da je še hišo cenil 20.000 K, ki jo za šolo sploh ne potrebujemo, kakor Vovkove podrtije ne, samo, da se je vsota za 20.000 K zvišala. In s temi tisočaki so hoteli gospodje v občinskem svetu s prečastitljivim, posvečenim Tinkerletom višjo šolsko oblast z uradno vlogo premotiti, da je to stavbišče predrago, dasi bode v resnici stalo samo po 3 K za štirjaški meter. Dotična vloga se pa končno glasi tako - le: Okrajni šolski svet v Ljubljani se torej zaprosi, da se vsled navedenega za Vovkovino čimprej izreče, ker je neobhodno potrebna nujne poprave, ker se sicer sama podere. Tine, ali je to morda občinska hiša? Ali pa so bili gospodje v občinskem svetu vsi iz sebe, da res niso vedeli, kaj delajo, ko so to pisali. Oh, Zabret, to ga ti skubiš. Danes pa jaz gotovo dvomim, da bi bilo v tvoji glavi vse v redu. Nič čudnega to ni, ko neprestano trkaš z glavo ob zid, prav kakor ogrski »oven — cakelj« ob ta trdi zid, ki je iz samih poštenih, delavnih ter treznih in značajnih, za blagor revnega ljudstva vnetih mož Šentvidčanov. Zapomni si pa Tine to, da se bo tvoja glava pri tem trkanju popolnoma razbila, ako se ne boš še pravočasno spametoval. S samostojnim kmetom pa ti ne boš pometal, kakor s kako »šnops kantino« in z možem v gatah, ali pa kakor s tistim, ki se je svoj čas za Kraljičevim kozolcem, seveda v imenu sv. vere in za čast božjo prav po »Škofovi brošuri« na drobno ženil. Dalje so šentvidski gospodje prav po lisjaško zavili stavbno situacijo nove šole, na Zormanovi in Padovškovi ledini. Oni hočejo tudi tukaj nekaj s krivico zviti, namreč to,

da se šola ne more s pročeljem ob državni cesti zidati, marveč le s končnim licem proti državni cesti. Vidite, davkoplačevalci, tako dela za vaš blagor v dušnem in telesnem smislu stranka, ki si je s pomočjo zlorabe sv. vere pridobila moč v naši občini. V dno svoje duše se mi studi to zavijanje, in to tembolj, ko vidim, da vodi to delo posvečena oseba. O vseh teh zvitih in nesramnih zlorabah bomo že višjo šolsko oblast pravočasno opozorili. — Končno torej prosim svetega Duha, da vsaj nekoliko posveti v možgane Zabreta. — Šentviški kmet.

g Iz Vižmarjev nam pišejo: Nismo se še zlepa tako izvrstno zabavali, kakor zadnjič v tukajšni gostilni, ko je planil med nas Kozlar, nekdanji načelnik falitne mizarске zadruga, in sploh najstarejši agent Zabret-Klanfarjeve stranke. Ves penast od jeze je začel na vse grlo kričati: »Premislite ljudje božji, kaj mi je ta prokleti Šengar naredil. Prepovedal in odvzel mi je moj dolgoletni cerkveni sedež na zakristiji. Potem se mšel na kor, a me je brž s prižnice opazil in takoj je zapovedal pevcem, naj me v prihodnjič doli pahnejo.« Mi smo Kozlarja skušali nekoliko potolažiti, a on se je jel še grje priduševati nad Zabretom ter ga obkladati s tako ostudnimi priimki in psovki, da smelo trdimo, da ga tako grdo tudi njegov največji sovražnik še ni opsoval. Sicer se bo morda komu čudno zdelo, da je Zabret napram svojemu privržencu toli brezobziren, da mu jemlje cerkvene sedeže. Toda če povemo, da je Kozlar zadnje čase popolnoma ubožal, je uganjka rešena. Zabret ve, da se iz še bolj pohlevnega kimovca — ako je reven — ne da nič izprešati in zato taki revčki hitro pridejo ob njegovo milost. Vendar pa smo si — ko smo poslušali Kozlarjevo grdo psovanje in preklinjevanje — mislili: »Presneto je Zabret že daleč »prijahal«, da ga celo njegovi najzvestejši kimovci tako spoštujejo.«

g Iz Šmartna pod Šmarno goro nam piše somišljenik: Kar duhovniki dandanes na deželi počenjajo, presega že vse meje. Tukaj živi vdova kovača z imenom Knez. Mož je umrl pred kratkim in je zapustil tri nepreskrbljene otroke. Žena je šla k okrajnemu glavarju in prosila, da bi smela kovaško obrt s pomočnikom nadaljevati, kar ji je glavar tudi dovolil. Komaj je bil pomočnik dva dni pri nji, že ga je ovohal Ribničan. Poklical je vdovo k sebi v farovž ter jo vprašal, če je pomočnik oženjen, ali samec. Ko mu je povedala, da je samec, ji je zažugal, da ga mora takoj odpustiti. Žena je vsa preplašena to tudi takoj storila. Vprašamo Ribničana, kdo bode sedaj živel njo in otroke? Zakaj pa on ne zapodi kuharice iz farovža?

g Gameljne. Zadnji dopis »Slovenskega doma« je Mačka dobro požgečkal in imel takoj uspeh. Dal je vse tri Gameljne klicati, da naj škodo po toči navedejo, Alo,

zakaj pa nisi to že popred vedel, kaj da ima župan storiti v slučaju kake nesreče? Ali si tako kratke pameti, da te mora šele »Slov. Dom« na tvoje županske dolžnosti opozoriti? Vse tvoje trditve, da nisi tega ti kriv, so prazni izgovori, to ti morejo le tvoji neumni backi verjeti, mi pa ne. — To, kar si sedaj moral znati, to bi moral že poprej imeti v svojih možganih, pa bi ne bilo toliko razburjenosti in kletve. Kot odličen klerikalni oče župan, moraš tudi na to gledati, da ne daš povoda, da bi bili ljudje primorani kleti, ker kleti je greh.

g Iz Selške doline. Zadnji »Domoljub« je prinesel novico, da se je selški občinski odbor domenil prepovedati beračenje po vsi občini tisti dan, ko se bo morala razdeliti najemščina lova. Dopisnik pravi k temu: »prav tako!« To je pa res lepo, prav po novokatoliško! Če nekateri Dražgošani in Železnikarji zahtevajo to, kar jim gre po cesarski postavi, pa naj zato trpe železniški reveži! Namen je prav prozoren. Dopisnik hoče hujskati ljudi zoper one, ki zahtevajo razdelitev najemščine. Vprašamo pa vse razsodne ljudi, ali je grše zahtevati nekaj, do česar ima pravico po veljavni cesarski postavi, ali pa udariti nedolžne železniške reveže, ki nimajo prav nič pri tem? Tu se pač v lepi luči kaže klerikalna ljubezen do bližnjega. Klerikalci imajo v Železnikih skoro samo med revnim ljudstvom pristaše, in ravno te hočejo zdaj udariti, pa še po nedolžnem. Ali se bodo sedaj morebiti tudi temu revnemu ljudstvu odprle oči, da bodo uvideli, da klerikalcem ni nič zanje, da jih žrtvujejo v prvi priložnosti, četudi le svoji maščevalnosti? Glede najemščine lova je pa tako: Če se pusti najemščina v občinski blagajni, je to znamenje zaupanja do občinskega odbora. Sedanji občinski odbor pa ne uživa zaupanja velikega dela davkoplačevalcev, ker je bil izvoljen proti volji večine ljudstva in ker so se iz njega izrinili vsi nepristranski možje. Kar se pa tiče dela, ki nastane vsled razdelitve, je pa zato občinski tajnik Frtičar, ki je zato plačan, da kaj dela, a ne samo zablavlja.

g Iz zapadnega konca Poljanske doline. »Slovenski Dom« sicer prihaja v precejšnjem številu v našo dolino, a zanimanja zanj je premalo, dasi živi tu krepko in zdravo slovensko ljudstvo, ki pa je žal, še vedno preveč podvrženo vplivu iz farovža. Klerikalizem je v teh krajih še na krmilu. Našo ljubo poljansko dolino zastopajo v deželnem in državnem zboru klerikalni poslanci: Demšar, Zabred in Jare, katerim pa ni mar drugega, nego da pravočasno dobijo svoje mastne dijete. Za blagor svojih volilcev še niso storili ničesar. Parkrat je sicer prišel Jare delit obljube k nam, toda od njegovih obljub mi nimamo ničesar. Mi potrebujemo in zahtevamo kruha, in tega nam dajte, pa bomo zadovoljni in vedeli bomo, da ste res naši zastopniki. Dokler boste pa vi po-

slanci in vaši prijatelji duhovni le izžemali nas, pa bomo vam naravnost sovražni, zakaj nihče ne more ljubiti tistega, ki mu škoduje. In naj se vsi duhovni našega kraja tudi na glavo postavijo; naj vpije in vohuni Ivan Soukup v Oselici kolikor in kar hoče; naj tudi vpije, da smo brezverci, mi mu povemo, da je on tisti, ki nas skrajno sovraži. Lahko bi povedali še mnogo iz našega kraja bridkih izkušenj, katere moramo prestajati zaradi pogubnega klerikalizma, ki vlada pri nas, a vidimo, da smo še glas vpijočega v puščavi. — Upamo pa, da ni daleč čas, da bo tudi slovenski kmet v Poljanski dolini opazil volkove v ovčji obleki, ki ga sedaj morijo dan na dan in jih pognal od sebe ter rekel: »Svoj kruh bom užival sam!« — **O p a z o v a l e c.**

Notranjski novičar.

Novice iz Vrhnike.

n Sapo zaprli so naši dopisi sicer tako zgovornemu in v lažeh dobro verziranemu »Domoljubu«. Na vse naše vesti, na vsa razkritja molče klerikalni vrhniški kolovodje kakor grob. Očitati smo posameznim ljudem — spominjamo le na prvi članek, kjer je govor o kaplanu, ki je dejal očetu, da se bo maščeval nad njegovimi otroci — take stvari, da bi poštenjak moral na ta ali oni način reagirati. A kaj smo doživeli? Molk vsepovsod in nič drugega kot molk! Kaj se lahko naučimo iz tega? Pač nič drugega, kot to, da so vse naše vesti do pičice resnične. Zadnji »Domoljub« sicer pravi, da so vrhniški liberalci zagnali pravcato gonjo proti novemu brivcu, a niti z eno besedo ne povedo, kje in na kak način se vrši ta gonja. Miletiču pravijo, da ga bo treba resnično tirati pred sodnijo, a da tega za sedaj še ne store, ker se jim smili njegova družina. Takega farizejstva doslej še nismo poznali. Vemo sicer, da so naši klerikalci podle duše, a da se osmelijo v časopisih igrati velikodušne dobrotnike, dočim delajo v praksi baš nasprotno, tega resnično nismo pričakovali. Gospodje! Ko bi se vam smilila Miletičeva družina, ne bi bili storili tega, kar ste! Ali je to krščanska ljubezen in katoliško usmiljenje, če hočete očetu petih otrok odjesti že itak borni kruh! Fej vas bodi! Spomnite se gosp. kaplan Sedej na 20. maj 1909, ko ste imeli sodnijsko obravnavo z vam tako neljubim farmacevtom Gradišnikom. Ali veste, da sta vam takrat Gradišnik in Miletič, ta grda svobodomiselna framazona dokazala, da sta ona boljša kristjana kot vi, ker razumeta Kristov nauk o ljubezni do bližnjega bolje kot vsi vrhniški laži - katoličani! Takrat vam je odpustil Gradišnik, takrat vam je pa odpustil tudi Miletič, radi katerega bi vi danes gotovo ne bili več vrhniški kaplan in moralizator, to vam garantiramo! A odpuščeno vam je

bilo z ozirom na vašo milo prošnjo pri sodniji, kjer se je izkazalo, da bo treba katoliškemu kaplanu resnično zvišati plače. Sicer pa o tem še nismo govorili zadnje besede. Dokazati smo le hoteli, da sta Gradišnik in Miletič usmiljena v dejanjih, vi pa ste usmiljeni le v besedah in v — »Lažiljubu, ki ga štiti poslanska imuniteta Naceta Žitnika!

n **Odlična pohvala.** Farmacevt Gradišnik je lahko ponosen na pohvalo, ki jo je dobil od katoliškega »Domoljuba«. Njemu drage ljudi zna namreč prav dobro »pocajtati«, kakor pravi znani vrhniški dopisun, in to je za Gradišnika resnično dobro izpričevalo. No, in Miletič mu je tudi draga oseba, logični sklep je torej, da bo tudi njega »pocajtal« in mu rešil življenje. Kakor znamenja kažejo, ne bo treba več dolgo čakati na ozdravljenje. Če mu bodo dali tudi potem tako dobro izpričevalo, to je seveda druga stvar!

n **Na gospodinjski šoli na Vrhniki** priredi deželni odbor drugi gospodinjski tečaj, ki ima namen, vzgajati kmečka dekleta v gospodinjsstvu, šivanju, likanju, vrtnarstvu, reji male živine itd. Pouk na tečaju je brezplačen, le za hrano je plačati po 50 vin. na dan. Tečaj se prične dne **1. aprila t. l. in bo trajal do 15. marca 1911.** Sprejelo se bo vanj do 40 kmečkih deklet, v prvi vrsti one z vrhniškega okraja. Pismene ali tudi ustne prošnje je vložiti do 20. marca t. l. pri vodstvu gospodinjske šole na Vrhniki, kjer se izvedo tudi nadaljne podrobnosti.

n **V Borovnici** se vrši prihodnjo nedeljo, dne 13. t. m., ob 3. popoldne ustanovni občni zbor nove Ciril - Metodove podružnice v restavraciji gosp. A. Drašlerja.

Novice iz Hotečršice.

n **Skupil jo je** naš učitelj Bric vulgo »Policaj«. Ker je mislil, da sme kot »Slomškar« počenjati kar hoče, je začel biti skrajno predrzen. Otroke je začel vlačiti iz sedežev v cerkvi, čeprav so imeli od staršev, ki plačujejo od sedežev, dovoljenje, da smejo sedeti v njih. Ljudje so bili nad tem početjem zelo ogorčeni. Za stvar pa je izvedela tudi e. kr. okrajna sodnija v Logatcu in to sodišče je Brica podučilo, da v sedežih sme vsakdo sedeti, tudi otroci takih staršev, ki plačujejo od sedežev. Tako jo je Bric pošteno skupil. Upamo, da sedaj tudi ve, kdo plačuje od sedežev.

n **Bratec sta se našla**, namreč naš župnik in učitelj Bric. Oba se obnašata, kakor kak mogočni turški paša in kažeta pesti naprednim Hotencem, češ, midva že vas naučiva kozjih molitvic. Doma morata biti gotovo iz Albanije, kajti obnašata se prav po albansko. Župnik je poskusil ljudi spreobrniti s svinjskim tolkačem, z njim je kropil in blagoslavljal, hoteč na ta način pregnati napredno misel iz Hotečršice, a se je revček hudo blamiral. Ko je

neka žena šla svojega otroka iskat v šolo, kjer je bil štiri ure zaprt, je skočil Bric k nji in jo ven spehal, kako, o tem bomo morda še spregovorili. — Deželni šolski svet prosimo, naj zlepa Brica premesti od nas in ga naj pošlje tja v Albanijo krave past; ta človek ni za učitelja. Vprieo otrok grozi človeku in ga psuje z grdimi psovskami. Kakšni bodo šele otroci, katere podučuje tak učitelj? Pravijo tudi, da vlačijo politiko v šolo, kar je ravno tako grdo, kakor če jo vlačijo duhovnik v cerkev. Otroke tudi suje, pretepa in jih zapira po štiri ure in še več. Cel dan so taki otroci brez jedi, kajti dostikrat se je pripetilo, da je šel otrok zjutraj v šolo in domov je prišel šele zvečer. Bila je nevarnost, da otrok v snegu ostane in zmrzne. Čas je že, da je takih krivičnih razmer konec!

n **Brezverci, framazoni itd.** so po mnenju naših klerikalcev osebe, ki ne plešejo tako, kot oni godejo. Če nisi v »katoliškem« izobraževalnem društvu, v tretjem redu, Marijini družbi, ali pa vsaj podrepanik župnikov, gorje ti! Pravijo, da bodo takega človeka vsi hudički pehali v pekel, ko bo umrl. Toda, joj, joj, kako bodo hudički pehali v pekel šele one hudobne, obrekljive tercijalke, ki se kar skušajo, katera bo bolj obrekovala poštenega človeka in mu kradla čast in ugled; potem »Čuke«, ki so tako predrzni, da gredo v čukarskem kroju vero prodajati pred oltar, kar se je godilo na pustni torek in pa tiste Marijine hčerke, ki se tako rade v poznih urah eukajo z drugim spolom in še marsikaj drugega ukrenejo v slavo in čast Marijine družbe. — Klerikalci, poboljšajte se, če ne, bo huda pela na poslednji dan.

Toča je koncem julija in začetkom avgusta meseca minulega leta naredila mnogo škode našim kmetovalcem. Škodo so tudi cenili in prosili so za podporo. »Ja, naši poslanci bodo že nam v kratkem izposloval podporo,« so modrovali nekateri. Sedaj pa vidijo, da niso nič, ker še do danes ni dobil nihče nič podpore. Tukaj pogledajte kmetje, kako imajo klerikalci vas za norca in kako se brigajo naši poslanci, kot sta Gostinčar in Drobnič, za vaše koristi. Klerikalni poslanci so se pobrigali le za škofa Bonaventuro in mu poskrbeli pol milijona kron, kmetu davkoplačevalcu pa figo! To je tista vera, o kateri klerikalci vpijejo ob času volitev, da je v nevarnosti. Da se le njim dobro godi, pa so zadovoljni.

n **Iz Trnovega.** Čudno, povsod se sliši, kako delujejo društva, samo pri nas tako rekoč spimo spanje pravičnega. Res je to, da nimamo lokala, ki bi služil našim zahtevam, od kar je svoje prostore odpovedal »stari Mate« radi svoje žene. Toda, ali ne bi mogla »Stavbna zadruga« napraviti poslopje, ki bi odgovarjalo našim zahtevam v vseh ozrih. Saj to pač ni tako težko. Torej na noge!

n »Bistriški Sokol« namerava napraviti letos več izletov in tudi deluje na to, da bi se v Trnovem ustanovilo enako društvo, ako pa ne popolen samostojni »Sokol«, pa vsaj nekaj odelek. Tudi bi priporočali, da se ozira na to pri zgradbi »Sokolskega doma«, ki ga nameravajo sedaj zgraditi. Ali bi ne bilo najbolje, da bi napravili »Dom« med Bistrico in Trnovem? Skupno naj bi imeli vse. Saj je tudi bolj pripravno zraven ceste, kakor pa na hribu. Na zadružnem hribu je preslabo za »Dom«. Kje bomo skakali čez podrte plove?

n **Mi vedno kričimo, narodnjaki.** Ako pa je potreba dejansko pokazati, da smo res narodnjaki, pa precej utihnemo. Tako je z nekim res narodnim gospodom v Trnovem, ki vedno podpira nekega nemškega slikarja, ki se klata po naši dolini. To ni prav, to si naj tisti gospod zapomni!

n »Stavbna zadruga v Hirski Bistrici« je začela izvrstno delovati. Lansko leto je več hiš napravila, a letos jih ima tudi sedem. Tukaj je lepa prilika, da pride človek do lastnega doma. Ako je varčen, si v par letih napravi lastno hišo. Čudno se nam zdi, da gotove osebe vedno govore, da je zadruga »liberalno društvo«. Pamet, pamet! Kaj je pač liberalstvo? Kaj ima opraviti politika pri društvih, ki so v prospeh in blaginjo ljudstvu? Tukaj se vidi, kako nesebični so klerikalni ljudski prijatelji. Naj napravi njih nasprotnik še tako dobroto bližnjemu, vendar je v klerikalnih očeh to greh in to samo zato, ker »evete« — krščanstvo.

n **Iz Postojne.** Umetno in stavbno ključarstvo, popravilnico koles je **nanovo otvoril g. Maks Krize**, rodom iz Postojne, ki je bil odlikovan na graški razstavi leta 1904 s srebrno kolajno in diplomom za svoj razstavljeni predmet. Da je bilo v Postojni v resnici potrebno ključavničarskega mojstra, se je videlo na tem, da se je moralo vsa važna in druga dela dajati tujim tvrdkam, celo Nemcem, kar sedaj ne bo več treba, ko imamo dobro delavno moč v svoji sredini. — Svoji k svojim!

n **Za »Sokolski dom« v Postojni** so darovali: g. Fran Rebec, nadstražnik nabral v gostilni »Opatija« 2 K; br. Makso Inocente, Reka, kot vstopnino razstave slik »pri Kroni« 6 K 60 vin.; br. F. Kutin nabral za napravljen »ofreht« 2 K 40 v.; g. Fr. Dekleva, Slavina, 1 K; brat mestni oče za Bariglove mustače 1 K; bratje Avgust Kraigher, Peter Lovšin, Ignacij Vilhar darovali v gostilni »Baraga« 3 K; gđc. Iva Dereanijeva vstopnino g. Tollazijeve izročila 2 K. — Srčna hvala! Živel! Na zdar!

n **Postojnska okrožna bolnica** ima 35 bolnikov v oskrbi, tako, da so vse postelje zasedene. Najboljši dokaz tedaj, kako potrebna je bila bolnica za postojnski okraj. Bržkone bode treba že v kratkem skrbeti za razširjenje ter še za pomožnega zdravnikarja.

n **V Postojni** namerava posebni stavbeni odsek, kateremu je pristopilo že mnogobrojno število veljakov, sezidati mednarodni muzej za jamsko znanstvo. Zanimanje je od strani učenjakov in strokovnjakov veliko. Pozdravljamo z veseljem to idejo ter želimo obilo uspeha.

n **Godba.** Kakor se čuje, se namerava postojnsko godbo, ki je že delj časa počivala, zopet vzbuditi k življenju. Mesto kapelnika se v kratkem razpiše.

n **Jamska sezija** se je pričela s prvim marcem. Vsak dan opažamo že tujce, ki posečajo jamo. S tem se prične po dolgotrajnem zimskem spanju zopet nekoliko več življenja v Postojni.

n **Postojnski »Sokol«** se je tudi udeležil po večji deputaciji z zastavo pogreba največjega dobrotnika slovenskega naroda gosp. Karla K o t n i k a na Verdu. — Istotako tudi »Narodna čitalnica« po deputaciji ter gosp. župan Pikel kot predsednik Ciril - Metodove podružnice v Postojni.

n **Iz Vipave.** Obitelj Može iz Vipave je darovala mesto venca na grob grofu Lanthierju vipavski podružnici sv. Ciril in Metoda 10 K in g. Kavčič iz Št. Vida tudi 10 K mesto vstopnine k veselici v hotel »Adriji«.

n **Iz Cola** nam pišejo. Čitali smo, da je bil postojnski Hans imenovan za nadinženirja. Pa ne mogoče zato, ker ima tu tako lepe ceste, da si niso vozniki in pešci varni življenja? Ko bi smeli vladi kaj nasvetova, bi ji priporočali, da se ga za nekaj šarš poniža, a ne poviša, kajti takih državnih cest, kakor jih imamo pri nas, jih tudi Culukafri nimajo. Slednjič še prosimo, da si tudi Žitnik in Perhave malo ceste ogledata in potrebne korake napravita.

n **Vipavski »Čuki«** so prav pridni dopisniki »Domoljubovi«. Hočejo pač terorizirati celo Vipavsko dolino, da, še celo mirnim duhovnikom ne prizanašajo. Gospod očka Silvester, ali bi ne bilo dobro, ko bi se take mlečnozobeže malo po krempljih okreale?!

n **Divjega mačka** je ustrelil g. Mesnel Ivan iz Vipave 27. t. m. ob vodi Vipavi. Kdor ga je hotel videti, je moral plačati za družbo sv. Cirila in Metoda deset vinarjev.

n **Predstava v Vipavi.** Dne 19. marca t. l. popoldne ob 3. vprizore v dvorani gospoda župana Petroviča v Vipavi igro »Cvrček« ob enaki vstopnini kot zadnjič, namreč I. sedež 1 K, II. 60 vin., stojišča 30 vin. — Ker je igra zanimiva, pričakujemo prav obilne udeležbe. — Del čistega dobička dobi »Družba sv. Cirila in Metoda«.

n **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Idriji** priredi dne 20. marca t. l. ob 9. dopoldne v telovadnici c. kr. rudniške šole **občni zbor** z običajnim dnevnim redom in poročili društvenih funkcionarjev. Prosi se obilne udeležbe!

n **Utopljenko** so našli v torek zjutraj gozdarski delavci na takozvanem »lenštatu« v Idriji pod plavljenimi drvimi. Na lice mesta došla sodnijska komisija je ponesrečenko spoznala za 43letno rudarjevo soprogo Frančiško Rejčevno iz Idrije št. 115. Imenovano so pogrešili že od ponedeljka dne 28. februarja zvečer dalje. Bila sta z možem v neki gostilni in sta se nekako ob 8. zvečer na cesti proti Logatecu ločila. Ker je mož večkrat zelo surovo postopal z nesrečno pokojno, se domneva, da jo je sam pahnil v takrat naraslo Idrije in bil vsled tega aretiran in oddan sodišču v Idriji. Upamo, da bo uvedena preiskava dognala resnico v tem žalostnem slučaju.

n **Iz Dolov.** Od hiše do hiše ... iz vasi v vas se širi glas, da je imenovan krajnim šolskim nadzornikom na Gori nad Idrijo gosp. Anton Nagode, posestnik v Jeličnem vrhu št. 58. Čudno se nam zdi, da je c. kr. okrajni šolski svet v Logatecu imenoval za šolougledo človeka, ki je eden prvih alfabetičnih samoukov. In prepričani smo, da ko bi imela naša mladina pravega učitelja, bi vsak učenec prvega letnika znal gotovo boljše brati in pisati, kot naš gospod nadzornik. Znano nam je, s katero protekcijo je prišel ta srečni človek do tega imenovanja; a tega nočemo omenjati, ampak samo pomilujemo gosp. Ekela kot predsednika okrajnega šolskega sveta, da se pusti tako zapeljati od gotovih ljudi, da imenuje tako duševno ničlo za šolskega ogleda. Ko bi to imenovanje izšlo pred enim mesecem, bi ga smatrali za predpustno šalo; a ker je to izšlo sedaj, si štejem v čast čestitati vsem šolskim ogledom ob vsprejemu te kapacitete kot kolego v njih sredo. Ubogo naše šolstvo in bog se usmili, da je res: Austria erit in orbe ultima.

n **Iz Erzelja.** Prezgodaj kvakaš, ostani še v blatu, bi rekel vsakdo, ki bi slišal v februarju kričati žabo v luži. Na kraju naše občine se je oglasila taka žaba, kriči in se napihuje, a tolažimo se s tem, da bo počila, ko bo imela dosti zraka v sebi. Pa ne, da bi kdo menil, da mislimo pri tem na gospoda nunca v Branici; tega pa že ne! Vendar pa moramo tudi o tem gospodu nekaj izpregovoriti. Kar si ta človek vse dovoljuje, je pa že od sile! Sika in se napihuje, dokler res ne bo počil, kakor ona žaba, ki je hotela biti podobna volu. Sedaj mu ni po volji gospod učitelj braniški, sedaj zopet erzeljski; enkrat se repenči čez gospoda župana erzeljskega in piše razne brezpomembne pritožbe na glavarstvo čezenj, drugič mu ni prav, če nosi kmet »pobiksane« škornje in piše na glavarstvo, da ni potreben zato podpore, če tudi mu potem toča vse pobije. Lahko bi napisali še cele strani kozlov, ki jih je ustrelil, a upamo, da se bo poboljšal in se ne več utikal v stvari, ki ga nič ne brigajo. — Ostanite rajši doma, gospodine, ne tratite časa po Ljubljani okoli »Peganov«

za Vaše tožbe, in zabavajte radi svoji dve mladi kuharici, sicer jima bo postalo dolgočas. — Eden od devetih.

Ameriška novica.

a V Barbertonu, Ohio, so dobili zjutraj na ledu Urbana Kopača iz Rupe pri Kranju mrtvega. Na glavi je imel globoko zarezo, po životu pa več lahkih poškodb. Ali se je zgodil zločin ali nesreča, ni znano.

Gospodarstvo.

gd Sadjereja na Kranjskem je bila skoro do zadnjih časov nekaka pastorka, kateri se ni posebno dobro godilo. V tem oziru je bilo tuintam res nekaj častnih izjem zlasti v krajih z železniško zvezo, kjer se sadje lahko izvažata, da donaša sadjerejem mnogo lepega dobička. Dobra kupčija zadnjih let in pa uspešno delovanje kmetijske družbe sta povzročila, da je zanimanje za sadjerejo znatno poskočilo in da so tudi trdovratni starokopitneži prišli do spoznanja, da je sadjereja v resnici dobičkanosna zlasti za to, ker je sadno drevje jako skromno v svojih zahtevah, da takorekoč kar posili raste. Zadnje dni se lepo cepljeno drevje v velikih množinah vozi na ljubljanski trg, kjer se kaj lahko in dobro spečava v denar. Kupci prihajajo iz vseh krajev po hruške in jabolka. V malo letih jim bo to prinašalo stoterne obresti.

LISTEK.

Pogreb.

Slika. Spisal Ivan Lah.

Popoldne ob dveh so ga pripeljali na vozu v dolino. Pripeljal ga je vaški voznik Simonček, ki je imel samo en voz in samo enega konja: s tem vozom in s tem konjem, — ki so ga poznali daleč okoli tako, da se ni mogel izgubiti, tudi če bi se bil izgubil voznik v gostilni ali kjerkoli — je vozil Simonček gnoj na njivo, drva iz gozda, vsak teden enkrat ljudi v mesto in iz mesta in z njim vred seveda tudi kure, žito, prašiče in druge stvari, ki se lahko prodajo v mestu, nazaj grede pa je vozil poleg ljudi vse one potrebne reči, ki so jih nakupili v mestu. Na istem vozu in z istim konjem je vozil Simonček tudi pijance, če so se bili napili v gostilni, ali če so obležali kje ob cesti, vozil je bolnike v bolnišnico in vozil je tudi mrlič s hribov v dolino. Kako bi bilo drugače mogoče! Bil je edini človek, ki je imel konja v hribih, zato je vozil vse, kar je bilo treba voziti. Ako ima človek samo en voz in samo enega konja, ni mogoče, da bi vzela drug voz in drugega konja za ljudi ali za mrlič. Premenil je samo lojternice, ki

jih je imel dva para: ene stare in ene nove: ene za na njivo in za v gozd, druge za v mesto in za pogreb. Na kolesa in soro ni mnogo gledal, kaj in kako: kadar dežuje in je blato, je umazano in oškropljeno vse, tudi če bi bil preje očedil, ako pa je lepo vreme in je po cestah suho, odleti sesušeno blato samoposebi od koles. Čemu torej delo, ki bi ne bilo nič izdalo in bi bilo samo potrata časa? Kaj bi bilo tudi pomagalo: pot z doline v hribe je bila slaba in skoraj vedno blatna, zato tudi voz ni mogel biti lep. Poleti ob času vročine je Simonček zapeljal nalašč v vodo ob cesti in tam sta se omila voz in konj.

Tak je bil voznik Simonček, ki je vozil mrlič s hribov v dolino. Vseh ni vozil. Spoštovanega soseda ali bogatega moža so prinesli štirje možje v častnem spremstvu cele vasi, kajti vsi so se veselili obile pogrebščine, ki o jo po pogrebu jedli in pili v krčmi poleg cerkve. Takrat torej voznik Simonček ni imel drugega posla, nego da je z njimi jedel in pil. Kadar pa je umrl ubožec, bajtar, berač, — in teh je bila v hribih velika večina — takrat je zapregel Simonček svojega konja, naložili so na voz rakev zbito iz surovega lesa in so pognali proti dolini. Simonček ni računl več, nego, ko bi bil vozil kaj drugega; berače pa je celo vozil zastonj. Tako je prišel torej pogreb najbolj poceni: ni bilo treba plačati nič drugega, nego mežnarja in cerkev, Simončku par grošev za vožnjo in malo pogrebnine, da se navada ne opusti. Takih pogrebov je bilo vsako leto bogve koliko. Bili so vsi enaki. Z zaprtimi očmi bi jih bil lahko videl, kako gredo po slabi poti s hribov: spredaj stari mežnar, v eni roki križ, v drugi svetilko, za njim takoj Simonček poleg konja, voz z rakvijo in zadaj vedno isti obrazi, iste postave v isti vrsti; skoraj bi se zdelo, da se ti ljudje niti ne starajo, niti ne mrjo. In vendar je bil vselej eden iz onih, ki je pri zadnjem pogrebu še hodil za vozom in premišljal o življenju in smrti, ali pa se veselil na pogrebščino. Tako jih je vozil Simonček drugega za drugim v dolino. Toda, kakor je on vozil, tako so nosili tudi botri hkrstu. Zato se je človeku zdelo, da se ti ljudje niti ne starajo, niti ne mrjo. Zdelo se je, kakor da so večni, neumrljivi in nespremenljivi ti hribovski pogrebei: mežnar, Simonček, konj, voz, rakev in ljudje za vozom; tako so si bili podobni ti pogrebi drug drugemu.

Toda danes ni bilo nič podobe, kakor navadno. Mežnarja ni bilo spredaj, niti nikogar s svetilnico ali s križem. Nič. Prvi je bil Simonček s konjem. Pa kakšen! Niti praznično ni bil oblečen, kakor se spodobi pogrebu; v delavniški obleki je bil, kakor je hodil doma okoli hiše, po hlevu in drugod. Rakev je bila zbita iz starih desk; komaj da je imela podobo rakve. In zadaj ni bilo nikjer onih znanih pogrebeev, ki so imeli že tako stalno svoje mesto za vozom, da si brez njih skoraj nisi mogel

predstavljati pravega pogreba od one strani. Nikogar ni bilo, kakor da so med tem pomrli. Samo dva pogrebea sta hodila za vozom: bil je to stari Bot, visok človek, dolgih nog, močnih pleč, kljukastega obraza, z velikimi pomežikajočimi očmi in dolgim nosom. Rjavo jerhovino je imel na sebi in praznji klobuk; kamižolo je imel čez ramo in opiral se je ob palico, kakor vselej, kadar je moral hoditi po tej poti v dolino. Stari Bot je šel torej za vozom, stari Bot, ki ni šel nikdar nikomur za pogrebom.

»Kaj bom hodil,« je govoril vselej, kadar so ga vabili, »kaj bom hodil, saj tudi on za menoj ne pojde.« Tako je rekel in ostal doma. Do pogrebščine mu ni bilo, da bi šel jest in pit; in hoditi celo pot v dolino in nazaj, to je bilo Botu preveč. Želel je mrtvim vse najboljše in celo molil je, kadar je zvonilo na Holmu; ampak za pogrebom ni hodil. Poleg Bota je stopal majhen možic, s pipo v ustih; videti je bilo, da niti ni imel namena, iti za pogrebom, ampak da se je pridružil slučajno mimogrede.

Tak je bil torej ta pogreb, tako so se pomikali počasi s hribov po slabi poti od tam, kjer pripelje iz gozdov pot na plano in zavije proti dolini. Prejšnji dan je deževalo, ponoči je bila nevihta, zato je bila pot umazana in blatna. Tuintam je še tekla voda, ali pa je stala v lužah preko poti. Kolesa so se udirala globoko in Simonček je vkljub svoji veliki potrpežljivosti parkrat pretepal konja, ki ni bil kriv, da je njegov gospodar zajel vode v čevlje. Simonček je tudi vedel, da žival ni kriva, ker je pot slaba, zato je godrnjal: »Lahko bi bil počakal, negode . . .«

Mislil je pri tem na Botovega sina, ki se je pred dvema dnevoma obesil v gozdu in ga zdaj peljejo pokopat na pokopališče v dolino.

Sedaj razumemo, zakaj ni bilo danes pri pogrebu niti mežnarja, niti drugih navadnih pogrebeev, zakaj je za vozom stopa stari Bot, ki sicer ni hodil za pogrebom, in zakaj je bil tam samo še en človek, ki niti ni bil namenjen na pogreb.

Tako je torej prišel pogreb ob dveh popoldne v dolino. Zvonilo ni niti na Holmu, kakor je zvonilo vselej, niti v dolinski cerkvi. In vendar je naenkrat šel po vasi klic

»Peljajo ga, peljajo . . .«

(Dalje prihodnjič).

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Na prodaj je

mlyn

v Belokrajini, kjer se bo sedaj gradila železnica. Poleg so njive, travniki, lepe hrastove loze in velika gospodarska poslopja. Cena primerna, plačilni pogoji ugodni. Več pove Anton Trček posestnik, Metlika.

Poslano.*)

Anonimnemu dopisniku »Domoljuba« z dne 10. t. m. polagam na srce le sledeče: Dokler nimate poguma, prinašati vesti o meni, oziroma o ljudeh, ki so z menoj v ožjem stiku, s polnim imenom in v listu, ki ga ne ščiti imuniteta kakšnega klerikalnega poslanca, tako doigo ostanete v mojih očeh **najpodlejši obrekovalce, lažnik in popolnoma propadla duša, ki ni vredna drugega kot pasjega biča.** 20 1-1

Na Vrhniki, dne 10. marca 1910.

Z največjim zaničevanjem
pharm. **Fedor Gradišnik.**

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Kuharsko knjigo zastonj

dobi vsakdo po pošti pri Prvi
kranjski tovarni testenin v Il.

Bistrici. 1 18 2

Listnica uredništva.

G. V. K. R. pri St. P. Poslana stvar je predolga. Tudi ne kaže ponatiskovati dopise iz »Domoljuba.« pošljite kaj drugega in oglasite se večkrat!

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug ltd.

21 42-1

Kri! dosežejo odrasli in otroci,
bolni in zdravi. — Polo-
vico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi,
sladkorju in mleku, ako
pijete **SLADIN.**
Zdravje! to je dr. pl.
Trnkóczyja
sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod.
Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po
.. povzetju pod naslovom v glavni zalogi. ..

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

100.000 požlahtnjenih trt

najboljših vrst, kakor silvanec, laški rizling, beli burgundec, beli španjol itd. Cena 100 trt prve vrste **16 K**, druge pa **12 K**. Postreže tudi z dobrimi vipavskimi vini hl po 26 K in višje. — Vse blago se postavi franco na železniško postajo Ajdovščina. — **ceniki se razpošiljajo brez plačno!** 15 5-2

Za obilna naročila se priporoča

Josip Cotič

posestnik vinogradov na Vrhpolju p. Vipava.

Pripravno posestvo

s hišo in gospodarskim poslopjem, ki je v dobrem stanu, se vsled družinskih razmer **ugodno proda.** Nahaja se v bližini železnice na Notranjskem. V vasi je mlekarna. Cena približno 20.000 kron. — 9 oralov zemljišča; pravica do skupnega pašnika, ki bode v najkrajšem času razdeljen, vreden 2000 K. Nadalje 4 dele listnatega gozda.

Pojasnila pri **K. Kanalcu na Prestranku.** 16 2-2

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagatelj **ne zaračuni.**

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

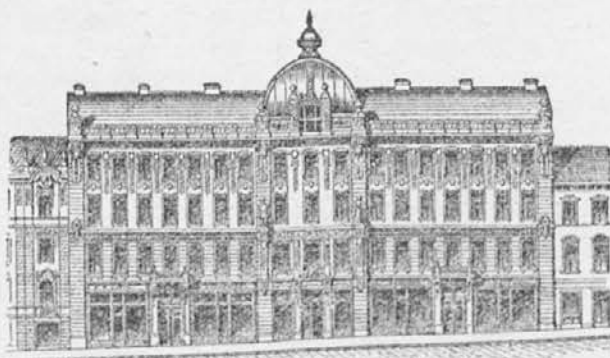
V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači

v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 12-3

Sprejemajo se tudi vložne knjizice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% , in proti amortizovanju posojila po najmanj $\frac{1}{4}\%$ na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi popre, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Takoj se prodaja!
Parni stroj (locomobila)

s 16 konjskimi silami z dimnikom vred in jarem z več klini (Vollgatter) in nekaj transmisije vse v jako dobrem stanu. Nadalje se, da v najem v sredi mesta **Postojne** na najlepšem prostoru že nad 80 let obstoječa

manufakturna trgovina

s primirnimi lokali. Odda se tudi od posestva, v Hrašah pri Postojni ležečega,

20 parcel travnikov in njiv,

za slednje se bode vršila

v nedeljo 20. t. m. dražba ob 9. dop. na licu mesta.

Več se izve pri lastniku **Fr. Krainerju** v Postojni. 19 2-1

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim! 20 52-35

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	20	1	68
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	20
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	08	1	12
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	20	1	40
1 „ kozličevega mesa . . .	1	60	1	70
Prašiči na klavnici . . .	1	20	1	40
1 kg masla . . .	2	50	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	50	2	60
1 „ masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	76	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	90	1	96
1 „ surov. margarinkega masla . . .	1	90	2	40
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	10	2	40
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	60	3	70
1 piščanec . . .	1	60	1	70
1 golob . . .	—	45	—	55
1 raca . . .	2	30	2	50
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	7	—	8	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ 1 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ 2 . . .	45	50	—	—
100 „ „ „ 3 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ 4 . . .	43	—	—	—
100 „ „ „ 5 . . .	41	—	—	—
100 „ „ „ 6 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ 7 . . .	33	—	—	—
100 „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	37	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	30
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	34	—	40
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	28	50	—	—
100 „ rži . . .	19	40	—	—
100 „ ječmena . . .	17	50	18	—
100 „ ovsa . . .	18	—	18	—
100 „ ajde . . .	16	80	17	20
100 „ prosa belega . . .	17	50	18	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	15	—	17	50
100 „ krompirja . . .	5	—	—	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 10-50-11 K
Cena mehkeemu lesu 9 K.
Trg za seno, slamo in steljo.
Na trgu je bilo
— voz sena 9 — 10 70
— „ slame 8 — 10 40
— „ stelje — — —

Popravila in preobleke točno in cenno.

Popravila in preobleke točno in cenno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domaćega izdelka priporoča 3 52-1

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 5. marca 1910.
Gradec: 62, 16, 22, 79, 36.
Dunaj: 10, 6, 70, 54, 79.
Dvignjene v sredo, dne 9. marca 1910.
Brno: 3, 9, 80, 51, 8.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48-6

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po **4 $\frac{1}{2}$** %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

2 52-11